

Bankfrågor vid dödsfall

Kortfattad information om bankfrågor som kan uppkomma vid dödsfall.

Allmänt om dödsbo

När en person avlider övergår tillgångarna och skulderna till dennes dödsbo. Dödsboet är en juridisk person som själv kan ha rättigheter och skyldigheter. Dödsboet företräds av efterlevande sambo eller maka, där sådan finns, och den avlidnes arvingar enligt lag och/eller på grund av testamente. Tidigare avlidens makas arvingar kan i vissa fall också vara dödsbodelägare. Alla dödsbodelägare företräder dödsboet gemensamt i alla ärenden.

När en person avlider ska en bouppteckning göras som utvisar vem eller vilka som är dödsbodelägare samt den avlidnes tillgångar och skulder. Normalt ska bouppteckningen göras inom tre månader efter dödsfallet, men anstånd kan sökas hos Skatteverket inom samma tid.

Bouppteckningen ska registreras hos Skatteverket och är sedan den registrerats en behörighetshandling som företrädare för dödsboet ska visa upp när man till exempel utför ärenden hos banken.

Om den avlidnes tillgångar inte räcker till mer än för att betala begravningskostnader och andra utgifter med anledning av dödsfallet, kan dödsboet vända sig till socialnämnden i den avlidnes hemkommun för att få hjälp med att göra en förenklad bouppteckning, en s k dödsboanmälan. Den ska sedan lämnas in till Skatteverket, men utgör redan när den

undertecknats av socialnämnden den handling dödsboet ska använda som en behörighetshandling.

Var den avlidne utländsk medborgare alternativt bosatt i utlandet kan andra regler gälla.

Dödsboets egendom fördelas genom bodelning och arvskifte. Bodelning och arvskifte ska vara skriftlig. Mer information finns på Skatteverkets hemsida www.skatteverket.se.

Vem företräder dödsboet?

Ett dödsbo kan företrädas av

- Dödsbodelägarna gemensamt, vilka styrker sin rätt att företräda dödsboet genom en registrerad bouppteckning
- Boutredningsman utsedd av tingsrätten
- Testamentsexekutor utsedd av den avlidne i dennes testamente sedan det vunnit laga kraft.

Vad gäller innan bouppteckningen har registrerats?

Vissa betalningar från den avlidnes konton i banken kan i regel göras trots att bouppteckningen inte är registrerad när det kan antas vara till nytta för dödsboet. Det kan avse framför allt kostnader för begravning och bouppteckning, men också andra utgifter hänförliga till den avlidne eller dödsboet såsom hyra, telefon eller elräkningar. Banker kan ha olika rutiner för vad som krävs och vad som kan betalas och avgör själv när betalning kan ske.

Det är i regel inte möjligt att betala ut kontanter eller att betala en efterlevandes eller annans räkningar innan bouppteckningen har registrerats och alla dödsbodelägare är överens om detta.

Saldo- och räntebesked

I bouppteckningen ska bland annat antecknas banktillgodohavanden och upplupen ränta per dödsdagen samt uppgift om övriga tillgångar i banken, till exempel värde på aktier och andra värdepapper som förvaras i banken. Uppgifterna kan lämnas av banken till en dödsbodelägare, men också i vissa fall till den som har dödsboets uppdrag att göra bouppteckningen.

Den avlidnes bankfack

På begäran av någon av dödsbodelägarna kan banken tillsammans med delägaren låta öppna ett bankfack för inventering. Då gäller att

- dödsfallsintyg med släktutredning ska uppvisas samt att dödsbodelägaren legitimerar sig
- ingenting avlägsnas ur facket, men att kopior av eventuellt testamente och andra handlingar av betydelse för bouppteckningen kan lämnas ut
- banken är närvarande och för protokoll över inventeringen med uppgifter om det påträffade innehållet i bankfacket

Dödsfallsintyg med släktutredning beställs hos Skatteverket.

Vad gäller när bouppteckningen har registrerats?

När bouppteckningen har registrerats hos Skatteverket utgör handlingen en behörighetshandling.

Vad gäller om det finns ett testamente?

Av ett testamente kan framgå att även andra personer än de legala arvingarna kan vara dödsbodelägare (s k universella testamentstagare).

För att ett testamente ska gälla krävs antingen att de legala arvingar som annars skulle ha ärvt skriftligen har godkänt testamentet, eller att minst sex månader har förflutit sedan de tagit del av testamentet och inte klandrat detta vid tingsrätten. Tingsrätten utfärdar på begäran ett diariebevis med uppgift om att någon klandertalan inte kommit in.

Om en universell testamentstagare vill göra gällande att testamentet vunnit laga kraft behöver denne visa följande handlingar

- Den registrerade bouppteckningen Testamentet
- Eventuella skriftliga godkännanden av testamentet
- Bevis om och när de legala arvingar som inte skriftligen godkänt testamentet tagit del av detta samt ett diariebevis från tingsrätten utvisande att någon klandertalan inte kommit in till tingsrätten. Diariebeviset ska vara daterat tidigast sex månader efter det att alla de legala arvingarna tagit del av testamentet.

Bodelning och arvskifte

Bodelning och arvskifte ska vara skriftligt och undertecknat för att vara giltigt. Genom bodelningen och arvskiftet framgår vad och hur mycket varje dödsbodelägare ska ha. När tillgångarna har delats ut kan det i efterhand ibland uppstå skulder i boet. I sådana fall kan dödsbodelägarna bli skyldiga att återbetala medel till boet för betalning av dessa. En arvinge är inte personligt betalningsansvarig för den avlidnes skulder, men om dödsboet skiftats kan det gå åter så långt det behövs för att obetalda skulder ska bli betalda.

För att banken ska kunna betala ut dödsboets bankmedel samt sälja eller omregistrera värdepapper behöver dödsboet visa upp följande handlingar i original eller i bestyrkt kopia

- bouppteckning (registrerad hos Skatteverket)
- arvskifte
- eventuella fullmakter i original

Som alternativ till ovanstående kan fördelning av tillgångarna enligt arvskiftet göras med stöd av fullmakt (se nedan under rubriken Fullmakt). I dessa fall behöver banken inte se arvskiftet.

Om det endast finns en dödsbodelägare görs inget arvskifte utan den registrerade bouppteckningen kan användas som skifteshandling.

I de fall en dödsbodelägare är omyndig eller har förvaltare krävs att överförmyndaren samtycker till bodelningen och arvskiftet. Om en dödsbodelägare har god man enligt 11 kap. 4 § föräldrabalken krävs i de flesta fall att överförmyndaren ska lämna sitt samtycke till bodelningen och arvskiftet. I de fall dödsbodelägaren har god man men är beslutsförmögen kan denne själv skriva under den aktuella handlingen.

Fullmakt

De som är dödsbodelägare får gemensamt eller med fullmakt låta någon utföra transaktioner i dödsboet. Den som fått fullmakt kan avsluta bankkonton, få tillträde till och avsluta bankfack, sälja värdepapper och övrig egendom etc., under förutsättning att fullmakten omfattar dylika åtgärder. För dessa åtgärder krävs också att den inregistrerade bouppteckningen uppvisas.

Vad händer när den avlidne haft god man eller förvaltare?

Den gode mannens eller förvaltarens uppdrag upphör omedelbart den dag den enskilde dör. Vid denna tidpunkt träder reglerna om dödsboförvaltning in. Den gode mannen eller förvaltaren ska per dödsdagen upprätta sluträkning över sin förvaltning samt överlämna denna till överförmyndaren. Den gode mannen/ förvaltaren har därför rätt att erhålla

kontoutdrag etc. från banken för att kunna avge sådan sluträkning.

Dödsbon med internationell anknytning

Särskilda regler gäller för dödsbon med internationell anknytning. Det kan t.ex. vara fråga om en avlidne svensk medborgare bosatt i utlandet eller en utländsk medborgare bosatt i Sverige.

Från och med den 17 augusti 2015 gäller nya regler för arv med internationell anknytning. Reglerna finns i EU:s arvsförordning som är direkt tillämplig i Sverige och i en ny lag om arv i internationella situationer. I korthet gäller följande:

- Frågor om arv ska normalt prövas i det land där den avlidne hade sin hemvist (hemvistprincipen) och enligt det landets lag. En person, till exempel en svensk medborgare som har flyttat utomlands, kan dock i ett testamente bestämma att lagen i det land där han eller hon var medborgare ska tillämpas i stället.
- Ett europeiskt arvsintyg har inrättats och ska enligt huvudregeln utfärdas av myndighet i hemvistlandet. Intyget kan till exempel visa vem som är dödsbodelägare och vem som är behörig företrädare för dödsboet. I Sverige utfärdas arvsintyget av Skatteverket och utfärdats till sökanden i bestyrkta kopior. Arvsintyget är som huvudregel giltigt i sex månader.
- Arvsintyget ska kunna användas för att visa rättigheter och befogenheter i dödsboet. Det är inte obligatoriskt att använda ett arvsintyg.
- De nya reglerna gäller i alla EU-länder utom i Storbritannien, Irland och Danmark.
- I Sverige gäller hemvistprincipen gentemot alla länder.

EU-förordningen ska inte tillämpas på skattefrågor. För dödsfall före den 17 augusti 2015 gäller tidigare regler.

Om huvudregeln ska tillämpas, dvs. att arvet ska regleras enligt lagen i det land där den avlidne hade hemvist, visar följande uppställning vilka behörighetshandlingar som kan uppvisas för att styrka rätten att företräda dödsboet:

Faktabladet finns i elektronisk form på Svenska Bankföreningens hemsida www.swedishbankers.se under rubriken Publikationer/Bankfrågor för ställföreträdare

Den avlidnes hemvistland	Behörighetshandling
Sverige	Svensk bouppteckning i original eller bestyrkt kopia eller arvsintyg från Skatteverket
EU-medlemsland med undantag av Storbritannien, Irland och Danmark	Europeiskt arvsintyg eller behörighetshandlingar som utfärdats enligt aktuellt EU-lands lagar
Storbritannien, Irland och Danmark samt alla länder utanför EU	Europeiskt arvsintyg eller behörighetshandlingar som utfärdats enligt aktuellt hemvistlands lagar